

Utána: Botosi-
Premier-bérlés

leg. (Maximilian
negjátéka. Emelt
12.

ra.

gő. Kedd, szerda
12 „Qao Vadis“
lathóp 10 felvo-
gs. Művészi ren-
chnitai rendező:

ber 10. „Japán
a, a japánok éle-
az ismert német

11 és 12. „A
or dráma, 5 nagy
Wellen.

R
ad 66. (Póter)
Fárgu Mar es,

fejgyár

p. Szikvizes és
k, valamint min-
gyári raktára.
Régi fejek át-
nyösebb árban.

300 lejtől

ej, egyedül az

and 8. (Gólya-
n).

8 óra alatt.

NA

matos

usztiz

on

ntésnél

stésnél

tos.

litunk

ly mennyiségű
darabos és por-
t, kétrányt
lőnböző caloriá-
barna szemet és
on. Sziléziai és
kokszot. Kér-
pt.

cég, Cluj,

thien-utca) ahol
ak.

Keletben

Szerkesztőség kiadó-
hivatala és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
k. Csep. (Brassai-utca) 10 81

El. Ran
Diszlér 2. II. 8.

Szerkesztőség
kiadóhivatala — 9° I.

El. N. Sz. — —

Szerkesztők kizárólag
szerkesztőséghez
vannak köthetők. Kéziratokat nem
visszatérítjük.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

1925 november 11 Szerda

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 258 szám

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 35—
Egy szám — — 150

5636. Marchesvan 25

Az Uj Kelet munkatár- sának másfélórás vitája Cuza professzorral

(Cluj-Kolozsvár, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sötét este volt, nyolc óra már elmúlt, amikor ketten álltunk az Astoria-szálloda folyosóján. Egy román diáklány nemzeti ruhában és én notesszel és ceruzával a kezemben. Mind a ketten izgatottan lestük a hosszúra nyuló percek lepergését, mert egyikünk se tudta, vajjon bebocsátást nyere-e az aktív antiszemitizmus romániai vezére elé, aki inkognitóban jött és csupán rövid ideig marad Kolozsváron.

A névjegyet egy kollégám vitte be és ő kérdezte meg Cuza professzort, vajjon hajlandó-e fogadni egy prononszirozottan zsidó lap munkatársát.

Őn meghajtja magát és rögtön kérdez

Egyszerre felpattant az 54-es számú szoba ajtaja s kollégám ideges zavarodottsággal jött ki a folyosóra.

— Kérem — mondotta akadozatosan — a professzor ur hajlandó Önt fogadni, csak egy feltételt kötött ki. *Őn bejön a szobába, meghajtja magát, nem mutatkozik be senkinek és rögtön kérdez.*

Gyorsan rendeztem magamban a mondani-valókat és a kérdéseket, időm se volt felfogni a különös kikötés értelmét és már is rábólintottam:

— Rendben van.

Kísérőm szélesre tárta az ajtót és bekiáltotta nevemet a szobába.

— *Redactor dela Uj Kelet* — tette hozzá.

Egyszerre benn voltam a szoba közepén. Cuza professzor széken ült, körülötte a vezérkara. Meghajtottam magam és csak akkor néztem körül. Mint valami láthatatlan jelre, valamennyien titemes lendülettel karba fonták kezüket. És akkor egyszerűen megértettem a furcsa feltétel jelentőségét.

Nem volt szabad bemutatkoznom, hogy ne legyenek kénytelenek kezét fogni velem, a zsidóval.

Szemtől-szembe Cuzával

Cuza professzor már hatvanhét éves, összes feje erősen kopaszodik, exteriörje magán viseli a nyárspolgár minden jellegzetességét, igazi nyájas, barátságos öreg urnak látszik. Mellette áll a testőr pózában, *Neculcea* tartalékos ezredes, bozontos fekete óriás, homlokán éktelen forradásos heg. Lábai szétterpesztve tartja, karját összefonja széles mellén, gomblyukában vasból egy akkora kampókereszt, hogy nyugodtan agyon lehetne verni egy embert vele. Dr. Román Valér, a Keresztény Nemzetvédelmi Liga erdélyi főtitkára az ágy sarkán ül és az egész beszélgetés alatt hallgat. *Istrate* és *Bălăuța* az „*Infratirea Romaneasca*“ szerkesztői megnyugtatóan szimpatikus arcu fiatalemberek, akik szívesen és szeliden segítenek, ha itt-ott elakadok a román beszédben. Cuza professzor leültet székével szembe a pamlagra.

— Domnule professor, — kezdem eu sunt erveu.

— *Da, est jidan*, — veszi tudomásul Cuza.

En is tudomásul vettem, hogy *jidan* vagyok. Igyekeztem röviden összefoglalni a zsidó álláspontot.

— Egy olyan zsidó lapot képviselek, — mondtam — amely nyíltan hirdeti, hogy zsidókérdés van és hogy ez a zsidókérdés a legsürgősebb megoldásra vár. Mi jól tudjuk,

hogy a jelenlegi helyzet nem egészséges és éppen ezért amíg az egyik kézzel ujjáépítjük öseink földjét és újra benépesítjük azt, addig a másik kezünkkel bent az országban akarjuk

A nemzeti törvény elmélete

Cuza professzor szó nélkül hallgatott végig és gondolkodás nélkül kész a válasszal:

— *En nacionalista vagyok*, — mondja nyomatékos hangsúllyal. — Hiszek a „nemzeti törvényben“, amely az egész emberi társadalmat uralja. A nemzeti törvény, mint természeti törvény, arra kényszeríti a nemzeteket, hogy kulturájukat saját területükön éljék ki. A zsidó problémát az okozza, hogy a zsidók nem respektálják a nemzeti törvényt. A zsidókérdés megoldása: megvenni azt, hogy a zsidók respektálják ezt a törvényt.

Cuza professzor egyre emeli a hangját, de azért folyamatosan és szabatosan diktálja tovább a nyilatkozatát, látszik, hogy már nagyon sokszor elmondotta ugyanezt.

Vessző... pont... új bekezdés... pont... új bekezdés — diktálja szóról-szóra a mondani-valóját.

— Kivánatos — ezt a szót erősen megnyomja — hogy a zsidók önként saját iniciatívájukra tegyék meg azt, amit nem tettek eddig. Mert ha nem teszik, úgy a keresztény népek el vannak szánva arra, hogy rákényszerítik a zsidókat arra, hogy a nemzeti törvény konzekvenciáit levonják. Felteszem, hogy ön jóhiszeműen beszél és ezért kötelességemnek érzem megállapítani, hogy az az álláspont is, amelyet ön ujjak nevez, nem más, mint Ciou bölcseinek régi álláspontja, amely az összes katasztrófák okozója volt.

Közbe akarok szólni, de Cuza professzor most már szenttelen hangon egyre tovább diktál: vessző... pont... új bekezdés...

— Amit Ön a Palesztinába való bevándorlásról beszélt, az teljesen hamis. Palesztina nem a zsidóké és nem is lehet soha a zsidóké. Nemzeti szempontból Palesztina az araboké ösidóktól fogva már. Olvassa el *Ezra* és *Nehemiás* könyvét. Gazdasági szempontból Palesztina nem oldja meg a zsidókérdést, mert nem fogadja be az összes zsidókat. Vallási szempontból Palesztinában van a szent sir és a többi szenthelyek, a Moria-hegység van az arabok „*Santuarul el Axa*“-ja, ahol a zsidótemplomnak kell épülnie. Ezeket a helyeket nem lehet átadni a zsidóknak.

A zsidó egyetemet el kell törölni a föld színéről!

Körülnézek a szobában, mindenki helyesel. Cuza egy pillanatnyi szünetet sem tart, tovább folytatja gondolatait.

— A zsidó egyetem, amelyet az Olajfák hegyére építettek, inzultus a kereszténység ellen és ezért el is lesz törölve a föld színéről.

Megint körülnézek, mindenki hallgat. Istene, hol vagyok? Az egész keresztény és a zsidó világ kulturális reprezentánsai lélekemelő ünnepekkel ülték meg a jeruzsálemi héber egyetem alapkövetésének napját. Hirtelen eszembe villant, hogy az alapkövetésének napján Banescu professzornál jártam, az egyetem akkori rektoránál, aki azt mondta, hogy a jeruzsálemi egyetem az általános emberi kultúra szempontjából egyik legjobb alkotása a

egészséges elrendeződéshez segíteni a zsidókat. Ezért dolgozunk azon, hogy a zsidóság mint egységes népi kisebbség helyezkedjék el az ország életében és a maga egyéni értékeit saját népének keretei között élje ki anélkül, hogy népi karakterét az államalkotó nép kulturális megnyilatkozásaira — ha akaratlanul is — rá akarná nyomni. A zsidó ifjúságot ma már az egész országban ez az új gondolat tölti el és szeretnénk tudni, hogy professzor urnak, aki a harcos antiszemitizmus prédikátora, mi a véleménye a zsidó kérdésnek a mi általunk elgondolt megoldásáról.

zsidóknak. És most, most egy szük szállodai szobában egy egyetemi tanár arról beszél, hogy ezt az egyetemet el kell törölni a föld színéről. — *Őt banit nem adok azért az egyetemért*, — folytatja szavait Cuza. — Gondolja-e, hogy a keresztény népek, amelyek hét keresztes háborút vívtak az Olajfák hegyéért, tünni fogják ezt az egyetemet, mert akadt egy Balfour, aki megköttyagósodott az ótestamentumtól és a zsidók pénzétől és odaadta a héber egyetemnek az Olajfák hegyét?

A zsidóság nem lehet kisebbség sem

— Ami az Ön által elmondott belpolitikai programot illeti, hogy a zsidók kisebbséget alkossanak a román földön, én azt felelem, hogy ezt nem fogjuk eltűrni. A zsidók korrupció útján elfoglalták nemzeti javaink forrásait. Elidegenítették városainkat. Nekünk vissza kell szerezni ezeket a javakat. A városokat pedig vissza kell románosítani. A zsidók nálunk egyáltalán nem szerepelhetnek a belpolitikai életben. Hiszem azt, hogy a zsidó nép érdekében a zsidó ifjúságnak meg kell értenie, hogy becsületesen kell dolgoznia a nemzetek problémájának tudományos megoldásán és ez az, hogy a zsidók keressenek minél hamarább egy területet, hogy odavándorolhassanak. Ez a terület lehet Uganda, amelyet az angol kormány ajánlott a zsidóknak. *Mindenestre minél előbb hagyják el Romániát.*

Elsötétült előttem a szoba. Valahogy a gyermekkoromba estem vissza és valahonnan messziről hallottam: ... hepp, hepp, ki a zsidókkal Palesztinába, erdjetek Palesztinába... És mikor a zsidók vérrel és verejtékkel építik már az ősi földet, Cuza professzor vétót kiált és már küld is bennünket Ugandába. Talán ha Ugandába kíváncoznánk, akkor Patagóniába küldene. És valóban úgy is van, mert Cuza professzor így folytatta:

Hajlandó felvilágosítani a zsidó ifjúságot

— Uganda nagyon jó klímájú termékeny terület, szinte kár is a zsidóknak. Mi Patagóniába küldenénk őket, hogy legyenek minél messzebb. De ha már az angol kormány nekik ígerte Ugandát, hát miért nem mennek oda? Ami engem illet, keresztény lélekkel és mint meggyőződéses nacionalista, *Önnek és másoknak is rendelkezésére állok, a cionista ifjúságnak, a vezetőknek és a zsidó népnek, hogy egy előadásban megmutassam számukra az egyedüli lehetséges utat.*

Cuza professzor elhallgat. Még mindig a fejemben zug: vessző... pont... új bekezdés...

Asszimilációt sem akar

— Professzor ur — veszem fel újra a szót — említettem az előbb, hogy mi az egészséges elrendeződés útjait keressük, akkor, amikor azt mondjuk, hogy a zsidóságnak, mint népi kisebbségnek kell itt elhelyezkedni. Ön viszont azt mondja, hogy nem fognak bennünket eltűrni, mint népi kisebbséget. *Talán szívesebben látja az asszimilációs törekvéseket?*

— Egyikről sem lehet szó — hangzott a határozott válasz. A zsidóknak el kell hagyniuk Romániát. Mi eltűnjük a magyarokat, németeket és oroszokat, mint kisebbségeket, mert velük van lelki közösségünk. A zsidóknak azonban olyan a vallásuk, hogy a keresztény népek nem élhetnek velük együtt. Csak akkor vehetünk komolyan valamilyen zsidó mozgalmat, ha majd jelenteni fogják, hogy ebben a hónapban huszoneezer, a következő hónapban ötvenezer zsidó hagyta el az országot és így tovább.

— Nem gondolja professzor ur, hogy ez teljességgel lehetetlen?

— Ha önöknek nem sürgős, sürgős nekünk. Ha önök nem sietnek, majd siettetjük mi önöket.

Neculcea ezredes, aki eddig némán hallgattott, most szólal meg először:

— Ugy van — mondja. — Majd siettetni fogjuk mi önöket.

— Professzor ur — kérdem újra — Ön elvitatja tőlünk Palesztinát, holott népünknek egész történelme ehhez a helyhez fűződik. Azonkívül a nemzetek szövetsége is nekünk ígerte ezt a területet és mi óriási áldozatokkal láttunk hozzá a föld megmivéléséhez és benépesítéséhez.

— Cuza professzor idegessé lesz:

— Egyre feleljen, — mondja — befogadja Palesztina az összes zsidókat?

— Nem — felelem. — Legalább egyelőre nem.

— Akkor ne beszéljen semmit. A zsidókkal lehetetlen együtt élni a keresztényeknek. Hogy élhessünk mi velük együtt, mikor a zsidó vallás azt tanítja: *Tov se begojim harog*, a legjobb keresztényt is öld meg. És azt tanítja: „ha meg fogod tartani a törvényt, akkor lakni fogsz olyan házban, amelyet nem te építettél. Enni fogsz olyan olajbogyót, amelyet nem te vetettél és szüretelni fogsz olyan szőlőt, amelyet nem te ültettél.”

Vita a Talmudról

— Professzor ur, én, sajnos, nem tanultam Talmudot. En ezeket a kitételeket csak az antiszemita röpcédulákból ismerem. De ha még volna is ilyen törvény, Ön tudja, hogy mi nem tartjuk meg, hiszen nem ölünk meg senkit.

— Ön nem tudja, hogy ilyen törvény van, de mi jól tudjuk. Többet tudunk, mint a rabbinusok, akik megméltelyezik az egész zsidó népet. Tudja mi rontotta meg a zsidókat? Önt és a többieket is? A chéder és a chéremtől való félelem. Magát beadták három éves korában a chéderbe és ott egy otromba chacham egy parazita vallás mérget csöpögtetett a szívébe, összedugták a pajesztes fejüket és ha arra jött egy keresztény ember, ujjal mutattak rá: „Kik a goj, kik a goj”.

— De professzor ur — vetettem közbe — hiszen én például nem is jártam chéderbe. A zsidó nacionalizmust felnőtt koromban tanultam meg, az új zsidó nacionalizmus pedig éppen a zsidókérdés megoldásának kereséséből táplálkozik.

A bécsi kongresszusról

— Az mindegy, én nem beszélek személyekről, a nagy tömegek rabbik befolyása alatt állanak. Önnek, aki fiatal ember, látnia kell a közeledő katasztrófát. Hát nem látták, hogy Bécsben a cionista kongresszus miatt majd felázadt az egész város? És miért lehetett megtartani a kongresszust? Mert pillanatnyilag elzsidósodott kormány áll Ausztria élén úgy, mint Romániában is. De mit gondolnak, mi lesz akkor, ha ezek a kormányok eltakarodnak a helyükről? Kiben biznak? Az önvédelemben? A Népszövetségben? Azt hiszik, mi nem ismerjük jól ezt a zsidó karikatúrát? Azt hiszik, mi respektáljuk ezt a zsidó intézményt, amelyet a

zsidók azért állítottak fel, hogy az egyes országok belügyeibe beavatkozzanak?

Cuza jótanácsa

Cuza professzor egyre szenvedélyesebb lett, azután hirtelen új tenorba csap át:

— Nézze, — mondja csaknem szeliden — ha én fiatal zsidó volnék, inkább napokon keresztül nem ennék, csak puliszkával táplálkoznék, hogy ne kelljen elviselni a megvetettség szegényét. Én azon dolgoznék, hogy a zsidók vándoroljanak ki Ugandába. Inkább tiz körmükkel kaparják a földet és úgy éljenek, semmint elviseljék ezt a szegényt.

— De professzor ur, hiszen amit Ön mond, ugyanaz történik Palesztinában, ahol ezer és ezer diplomás ember verejtékével műveli meg a földet, mocsarakat szárit, tőri a köveket, utakat épít, falvakat és városokat teremt a pusztaságban. Mindnyájan nem vándorolhatunk ki, ez fizikai képtelenség. Mi közünk van nekünk Ugandához? A hatodik cionista kongresszus azért utasította vissza Ugandát és választotta végérvényesen Palesztinát, mert Palesztinában van a mi gyökereink. Az a föld a mi ősi ideáljainknak földje és csak azon a földön lehet az improduktív zsidóból nehéz testi munkát végző ember, mert az anyaföld szeretete legyőzi a legnagyobb nehézséget is.

— Ha önöknek lelki kapcsolataik vannak Palesztinával — replikáz Cuza — akkor tegyenek úgy, mint mi. Ne akarják birtokukba venni a földet, hiszen az nem is illet meg Önöket, hanem tekintsék azt, mint a kegyeletes emlékek földjét. Hiszen mi azért, mert a szent sir Palesztinában van, nem akarjuk elfoglalni Palesztinát.

— Professzor ur, előbbchachamjainkat szidta. Mostan meg épp úgy beszél, mint a chachamjaink legtöbbször, akik szintén azt tanácsolják nekünk, hogy csak a kegyeletes emlékek helyéne tekintsük Palesztinát.

— Igen ám, de a chachamok nem mondják, hogy a zsidók menjenek ki Ugandába, hanem azt tanácsolják, hogy maradjanak továbbra is itt és ionen, nem pedig Ugandából nézzenek kegyeletes pillantásokkal Palesztina felé. Kár a sok szóért és a hiábavaló vitákért, az a kérdés, hogy őszintén gondolja-e Ön a zsidókérdés megoldását. Lássa, én felajánlom, tegyük meg ketten az első utat Ugandába. — természetesen visszajövök, Ön meg majd ottmarad. Meg fogja látni, olyan az országnak a klímája, akár csak Egyiptomé. Ha pedig hoz valakit ide nekem, aki az én érveimet megcáfolja, akkor tudja mit? Én vándorolok ki Ugandába és Ön maradjon itt. De ha nem gondolja őszintén a dolgot, akkor kár minden szóért és akkor biztosak lehetnek a katasztrófa kitzérésében.

Találkozott-e már becsületes zsidóval?

— Professzor ur, engedjen meg egy különös kérdést, — kértem. — Találkozott-e már életében becsületes zsidóval?

— Sohasem kerestem a találkozást, — hangzott szárazon a válasz.

— De mégis, talán véletlenül elébe vetődhetett egy olyan zsidó, akiről Ön is azt mondja, hogy becsületes.

— Az én érveim nem engedik meg a zsidókkal való érintkezést, — hangzik szava, ha lehet még szárazabbul.

— Csak azért kérdeztem, mert a mi népünk is egyének komplexuma, mint akár melyik más nép. Különös zsidó tragédia az, hogy ezt sohasem akarják belátni és a mi népünk egyéneit mindig mint az egész nép szimbólumát szerepeltetik. „A zsidó”, — mondják...

Cuza legyint egyet a kezével:

— A franciákról is azt mondják: a francia, ha népi karakterét akarják jellemezni.

Hiába minden

Még egy néhány hiábavaló kísérletet teszünk, hogy a zsidó álláspontot részletesebben

megismertessék. Hiába minden. A válasz stereotipszerű:

— Ki kell menniök a zsidóknak Ugandába, vagy ha nem, mi kergetjük ki őket.

Most már csak a sablonos interjú-kérdéseket veszem elő.

— Meddig marad professzor ur Kolozsváron?

— Holnap, vagy holnapután reggel utazom. Jasiba.

— Igaz-e, hogy a Keresztény Nemzetvédelmi Liga politikai pártot készül alakítani?

— Olvassák el a felhívást, abból meglátják, hogy a Liga ma sem politikai szervezet és soha sem lesz az.

— Igaz-e, hogy professzor ur Lugoson antiszemita programmal jelölteti magát?

— Ebben a kérdésben még nem történt döntés. A lugosi mandátumot még nem jelentették ki megüresedettnek. Különben is egyáltalában nem tölem függ, vajjon jelöltem-e magam, vagy nem.

Nagygyűlés Kolozsváron

— Igaz-e az, hogy professzor ur november huszadikán nagygyűlést rendez Kolozsváron?

— A dátum még nem bizonyos, a gyűlés azonban előbb-utóbb meglesz.

Meghajtottam magam, a karok újra ütemesen a mellékre lendültek.

Megint nem nyújtott senki sem kezét.

A szűk szobából szinte futva igyekeztem ki a tágas utcákra. A kapunál elsőnek egy régi, román barátomba botlottam bele.

— Szervusz — rázogatta a kezem barátságosan.

Karonfogott és úgy vitt végig a Wesselényi-utcán. Megnéztem az óram, kerek másfélórát töltöttem Cuza professzor szobájában. Kint az utcákon egyszerre megélt a tudom friss levegővel. Barátom vitt fel a Fötér felé és folyton beszélt. Én egy szót se szóltam, mert még mindig rámnehezedett a szoba gyötrő hangulata. Azután kiértünk a Fötérre, fel és alá nyugodt békében, vidám nevetéssel sétáltak románok, zsidók, magyarok egyetesen. A sodródó emberáradat végleg kiszakította fejemből a másfélóra terhes beszélgetését s egyszerre megéreztem, hogy Cuza szavai úgy aránylanak a kibontakozás igazi útjához, mint az 54-es szoba a tágas mezőkhöz és a szabad horizontokhoz.

Jámbor Ferenc

Szakadás az erdélyi liberálisok között?

Bukarest, november 10. A „Romania” című lap arról értesül, hogy a liberális párt erdélyi tagozataiban szakadás állott be. Értesülését erősíteni igyekezik azzal, hogy a tegnapi megjelent „Respondera”-ban a disszidens liberálisok lapjában megjelent I. U. Soricu aláírásával egy cikk s a cikkirő tudvalevőleg Moscu miniszter egyik legjobb barátja. A lap ebből azt következteti, hogy az elégedetlenség élén Moscu miniszter áll.

Ismét Inog a Painlevé-kormány

Páris, november 10. A Painlevé-kormány helyzete annyira megrendült, hogy néhány napon belül valószínűleg kénytelen lesz beadni lemondását. A pénzügyi bizottság ma elvetette Painlevének azt a javaslatát, hogy minden huszonegy éven felüli franciát husz franknyi fejadóval sújtsanak. Ugyancsak elutasította a bizottság a szocialistáknak a progresszív vagyonadésmára tett indítványát.

Ujabb harcok Szíriában

(Damaszkusz, november 10.) A szíriai helyzet ma ismét felángolt. A druzok újabb támadást kezdtek, amelyet azonban a franciák visszavertek. A keresztény és mohamedán lakosság tömegesen menekül. A beyruti francia parancsnokság újabb csapatokat vont össze.

GÁRDI IMRE
CLUJ, STR. SAGUNA 20.

Vidéki üzletfeleink

fényképészeti műtermében
előre bejelentett felvételek késő esti órában is eszközöltnék. **Női portráit,** gyermekfelvételek és nagyítások speciálisan szép kivitelben. Lloydexpress

részére az állomás szomszédságában, Calea R.Ferdinand 132 szám alatt átvételi helyet létesítettünk **„Kristály”** **kelmefestő** **vegytisztító** **Cluj** és **gőzmosógár**

harmadik

Az erdélyi achdut Avivá szervezve, az ország ezévi konfé meg harmadik az ifjusági szer alkalommal hu 36 oldalas konben az összes gyalja. A konfében fel van do számában, refer Az egyes szerv nak be egy év a jövőt.

Mindkét Hí eredményről sz kétféle millió lejt g jesen ők bonyol

A munka m vák és Barisszi építését és a r tenziven megsz cíőért tör láná intézményét aka zótt. A Barisszi korlatban is ke vonatkozólag a javaslatokat tar

Ennek a kor tartozik a nagy ráció végleges regáti és az erde között már létre kovinai és beszá tárgyalni. A Bar az ügyben a leg mentes föderáció kihangsúlyozásáv litikától függetle regáti A. T. S. r így a legnagyobb ban az esetben beszarábíai „Hate Hacair” felhagy kal és hajlandók cionista kereteke

„Az ifjuság é tum az ifjuságna sőzezi le. Maga hogy az ifjuság tikkával foglalkoz az egységes cion tására törekzene lást foglal e bon

Az egyes cio rendszeresíteni f és Barissziánusok akcióiban veszne estélyeket fogna egyúttal kultur gezhessenek. A hebraizáció szere kiadása, a „Noár tár megteremtése nak szervezeti és resztülvitelére a szubvenciót kér.

A javaslatok Aviva-csoport év egy fontot és m tiz százalékának szervezik ezen a nimot, amelynek az „öreg” cionist fentartása. Két fórum a Vead H

A „Barisszia cian körülbelül kapni, a konfere terjeszteni. A M sot termelni a B 14-18 évesek. A jubiláló problémák részle

Az ifjúság harmadik konferenciája

Az erdélyi cionista ifjúság, amely a Hitachdut Avivában és Barissziában van megszervezve, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ezévi konferenciájával kapcsolatosan rendezte meg harmadik Jom-Hitachdutját. A „Noár“, az ifjúsági szervezetek hivatalos lapja, mely ez alkalommal huszonötödikször jelenik meg, egy 36 oldalas konferenciái számot adott ki, amelyben az összes ifjúsági problémákat megtárgyalja. A konferencia programja teljes egészében fel van dolgozva a „Noár“ konferenciái számában, referátumok és javaslatok alakjában. Az egyes szervezetek a lap hasábjain számolnak be egy évnek munkájáról és tervezik meg a jövőt.

Mindkét Hitachdut szervezeti jelentése nagy eredményről számol be. A K. K. L.-re közel kétmillió lejt gyűjtött, a sékelakciót szinte teljesen ők bonyolították le.

Az ifjúság terve a jövőre

A munka megsokszorozására az egyes Avivák és Barissziák közötti körzeti kapcsolat kiépítését és a nyári táborozásokat akarják intenzíven megszervezni. Az Aviva a hebraizációért tör lándzsát és a héber vándortanítványintézményét akarja meghonosítani csoportjai között. A Barisszia a hebraizációt már eddig a gyakorlatban is keresztülvitte részben s a jövőre vonatkozólag a konferenciái szám igen értékes javaslatokat tartalmaz.

Politikamentes ifjúsági föderáció

Ennek a konferenciának a problémái közé tartozik a nagyromániai cionista ifjúsági föderáció végleges megteremtése. A föderáció a regáti és az erdélyi cionista ifjúsági szervezetek között már létre is jött és ezalkalommal a bukovinai és beszarábiai ifjúsági föderációról kell tárgyalni. A Barissziának az álláspontja ebben az ügyben a *leghatározottabb*. Csakis *politikamentes* föderációt hajlandó létrehozni, annak kihangsúlyozásával, hogy az erdélyi ifjúság politikától független *klál cionista alapon áll*. A regáti A. T. S.-nek ugyanez az álláspontja s így a legnagyobb valószínűség szerint csak abban az esetben jöhet létre föderáció, ha a beszarábiai „Hatchijja“ és a bukovinai „Hasómér Hacair“ felhagynak szélsőséges bal politikájukkal és hajlandók a politikamentes általános cionista kereteket elfogadni.

Az ifjúság az Unionea ellen

„Az ifjúság és a belpolitika“ című referátum az ifjúságnak Unionea-ellenes álláspontját szögezi le. Maga a referátum kihangsúlyozza, hogy az ifjúság nem akar és nem is fog politikával foglalkozni, de míg az Unionea részéről az egységes cionista ifjúság sorainak megbontására törekcsenek, az ifjúság határozottan állást foglal e bomlasztó processzus ellen.

Az egyes cionista alapokra való gyűjtést is rendszeresíteni fogja ez a konferencia. Avivák és Barissziánusok csak a sékel és K. K. L. akcióiban vesznek részt. A K. K. L. javára estélyeket fognak inkább rendezni, hogy így egyuttal kultur- és propagandamunkát is végezzenek. A kulturprogramba elsősorban a hebraizáció szerepel, azután a cionista könyvek kiadása, a „Noár“ fejlesztése és vándorkönyvtár megteremtése. Az ifjúság kulturprogramjának szervezeti és propagandamunkájának keresztülvitelére a Zsidó Nemzeti Szövetségtől szubvenciót kér.

A Keren Hajjeszódórt

A javaslatok között szerepel, hogy minden Aviva-csoport évenként a Keren Hajjeszódórnak egy fontot és minden barissziánus jövedelme tíz százalékának megfelelő összeget ad. Megszervezik ezen a konferencián a Vaad Hazakénimot, amelynek a hivatása lesz a Barisszia és az „öreg“ cionisták közti legszorosabb kapcsolat fentartása. Két barissziánus-zakén közti legfőbb fórum a Vaad Hazakénim.

A „Barisszia Hacair“-t, amely a konferencián körülbelül a „Makkabea“ nevet fogja kapni, a konferencia minden városra ki akarja terjeszteni. A Makkabea célja lenne Nachwuchstot termelni a Barissziának, minthogy tagjai 14-18 évesek.

A jubiláló „Noár“ konferenciái számát a problémák részletes megvitatásán kívül Hirsch

Simonnak a delegátusokhoz szóló üdvözlő vezércikke és „Versírás előtt“ című költeménye, Dávid Fischmannak „Aki szolgasságra született“ című novellája, Halmágyi Mária „Jom-Kippur“ című verse, Iterkanafnak „Szinházak Népszövetsége“ című érdekes bécsi tudósítása, héber cikk, humor rovat, szervezeti hírek és cikkek teszik tartalmassá. A könyvismertető rovatban Felix Salten „Neue Menschen auf

alter Erde“ Jekutiél Grünwald „Széfer ha-zichronot“, Székely Béla „Vajudó ország“ című műveit és Székely Béla „Mittelmann ártatlan!“ című brosuráját ismerteti érdekes megvilágításban.

Értesülésünk szerint a „Noár“ további számai is 36 oldalon és az eddiginél is művészebb kiállításban a zsidó életből vett illusztrációkkal jelennek meg.

Terror az olasz sajtó ellen

Felrobbantották a forlíi prefektus házát

(Róma, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány ma délelőtt hivatalos kommunikét adott ki, amelyben felszólította a sajtót, hogy a Mussolini ellen tervezett merényletről és a vele kapcsolatos nyomozásról csak azokat a híreket közöljék, amelyeket a Stefani-ügynökség ad ki. A lapok kiadói és szerkesztői felháborodással vették tudomásul a kormány rendeletét, amely a sajtószabadság flagrns megsértését jelenti. Egyidejűleg a rendőrség is kiadott egy hivatalos közleményt és abban bejelenti, hogy a merénylet ügyében megindított vizsgálatot a legrovidebb időn belül, talán még a Mateotti-per letárgyalása előtt lefolytatják. Az a lázas hangulat, amely a merénylet kipattanását követő első napokban jelentkezett, ma már mindenesetre elült, de a lakosság még mindig izgatottan tárgyalja a nyomozásról kiszivárgó híreket. Forlíi-köztségben tegnap a fascisták bombamerényletet követtek el a prefektus háza ellen. Az épület tetőzete beomlott, de emberéletben nem esett kár. A kormány tovább folytatja retorziós eljárását és a mai nap folyamán feloszlatta a milánói munkáskamarát.

Róma, november 10. Mussolini új lapjának, a „Popolo di Roma“-nak fentartással adott közlése szerint a rendőrség a Mussolini elleni merénylet ügyében letartóztatta Pepino Garibaldi tábornokot is, a nagy Garibaldi fiát, akihez súlyos gyanúokok alapján az összeesküvés szálai szintén elvezetnek. A tábornok különben a római szabadkőműves páholy tagja. Ugyancsak a „Popolo di Roma“ közlése szerint Turinban letartóztatták és börtönbe vetették az egyesült szocialista párt egy régebbi parlamenti képviselőjét és elfogtak még egy tábornokot is. A nyomozás újabb adatai szerint az összeesküvés igazi feje nem Zamboni, hanem Capello tábornok volt. Zamboni csak az összekötő-tiszti szerepet teljesítette a merénylet kieszelői és végrehajtói között.

Az ügyész halált kért Márffy fejére

(Budapest, novembér 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erzsébetvárosi bombaperben ma a vádbeszédre került a sor. Keller ügyész általános figyelem középepte áll szólásra és kifejezi, hogy Magyarország népe a rend helyreállítását és a közbiztonság megerősödését óhajtja.

— Kétségtelen — mondotta — hogy az országban elkövetett összes bombamerényleteket ugyanaz a kéz irányította. A vádlottak titkos társaságot alapítottak, amelynek vezére Márffy volt. Ez az ember szuggesztív erejével és fellépésének vakmerőségével valóssággal terrorizálta társait. A helyszíni szemle megállapította, hogy Márffyék

előre kipuhatták a terepet. Igaz ugyan, hogy az Iparbank igazgatójának vallomása szerint Márffy, a bombamerénylet napján a bank helyiségében tartózkodott és kézjegye megtalálható a bank kézbesítő naplójában, de feltehető az a gyanú, hogy ezt a naplókönyvet becsempeszték a börtönbe és utólag jegyeztették be Márffy nevét.

Keller ügyész kéri a bíróságot, mondja ki bűnösnek Márffyét előre megfontolt szándékkal elkövetett többszörös gyilkosság büntetésben és ítélt halálra. Ezután a védőbeszédre került a sor. Ítélet ma délelőttre várható.

Odesszába hívták Románia delegátusait

Véglegesen rendezni kívánják a beszarábiai kérdést

Egy Moszkvában élő magyarangú külföldi diplomata, aki tegnap átutazóban Bécsben tartózkodott, Oroszországnak Romániával folytatandó gazdasági tárgyalásairól a következő érdekes nyilatkozatot tette a „Neues Wiener Journal“ egyik munkatársa előtt:

— Az utóbbi hónapok politikai életének egyik legerdekesebb eseménye az a találkozás lesz, amely a legközelebbi napokban Románia és Oroszország képviselői között Odesszában fog megtörténni és amelyen véglegesen el akarják intézni a beszarábiai kérdést. A beszarábiai lakosság tudvalevőleg a cári uralom összeomlása után népszavazással Romániához csatlakozott. Annak ellenére, hogy ezt az örendelkezési jogot a kommunista forradalom proklamálta, Szovjetországnak nem akarta elismerni ezt a csatlakozást és még ma is azt hangoztatja, hogy a népszavazás Románia kényszerbeavatkozásával történt. A csatlakozás óta a két állam között rendkívül feszült a viszony. Oroszország semmiesetre nem akar lemondani Beszarábiáról, amelynek lakossága ugyan hatvan százalékban román, de amelynek birtoka, a Fekete-tengerhez való lejárata miatt, Oroszországra nézve rendkívül fontos volna. Beszarábiának Romániához való csatlakozásáról azóta egy diplomáciai jegyzőkönyvet tett fel, amelyet eddig azonban csak Anglia és Franciaország ratifikált, míg Olaszország és Japán nem írták alá.

— Csicserin orosz külügyi népbiztos, legutóbbi varsói tartózkodása alkalmával, a beszarábiai kérdés ismételt szöbe került. Csicserin már ekkor azzal a tervvel foglalkozott, hogy Oroszországot kitépi magárahagyatottságából és legalább szomszédaival szemben, ha nem is baráti, de mindenesetre szívólyes vi-

szonyba igyekszik hozni. Éppen ezért az egyik banketten tartott beszédében kijelentette, hogy hajlandó Romániának is olyan javaslatokat tenni, mint amelyeket Lengyelországnak tett. Egyidejűleg a román sajtó is szokatlanul barátságos hangon irt az orosz államférfi varsói utazásáról és egyöntetűen megállapította, hogy az orosz-lengyel viszony jórafordulása semmiben nem befolyásolja Romániának Lengyelországgal kötött szerződését.

— Csicserin a legutóbbi napokban újabb javaslatokat dolgozott ki ebben az irányban és Románia delegátusait meghívta Odesszába, hogy ott egy kereskedelmi egyezmény megkötéséről tárgyaljon velük. Elkerülhetetlennek látszik azonban, hogy ennél a találkozásnál szöbe ne kerüljön újra a beszarábiai kérdés. Egy kereskedelmi szerződésben ugyanis mindenekelőtt le kell fektetni a határookra vonatkozó megállapodást. Romániánál ez azt jelenti, hogy kizárólag a Dnyeszter-határról lehet szó, ami már eleve magában foglalja azt a tényt, hogy Beszarábia Romániához tartozik. Ha tehát Csicserin meghívta Románia képviselőit Odesszába, ugy bizonyára megalkudott azzal a gondolattal is, hogy Beszarábiát véglegesen és jogilag is át kell engedni Romániának. Mindenesetre nem szabad túlzott reményekkel viseltetnünk az odesszai találkozással szemben. Hiszen tudjuk jól, hogy Beszarábia miatt már több helyen, Koppenhágában, Varsóban, Lausanneban és Bécsben is folytak tárgyalások, anélkül azonban, hogy azok eredményre vezettek volna. A tárgyaló felek ezuttal ötödikször fognak a zöldasztalhoz ülni. Ha eredményt most sem érnek el, úgy ezért kizárólag és egyedül Moszkvát terheli majd a felelősség.

Hirdessen az Uj Keletben

n. A válasz ste-

knak Ugandába,

öket.

nterju-kérdéseket

szor ur Kolozs-

tán reggel uta-

ény Nemzetvé-

készül alakítani?

mat, abból meg-

olitikai szervezet

ur Lugoson anti-

magát?

ég nem történt

még nem jelen-

ülönben is egy-

jjon jelöltetem-e

ülés Kolozsváron

szor ur november

ez Kolozsváron?

zonyos, a gyűlés

arok újra üteme-

i sem kezét.

utva igyekeztem

elsőnek egy régi,

bele.

a kezem barátság-

égig a Wesselényi-

kerek másfélórát

bbájában. Kint az

tudóm friss leve-

ér felé és folyton

ltam, mert még

pa gyöttrő hangur-

re, fel és alá nyu-

ssel sétáltak roma-

nyesen. A sodródó

ította fejemből a

t s egyszerre meg-

gy aránylanak a

mint az 54-es szoba

ad horizontokhoz.

Jámbor Ferenc

liberálisok

A „Romania“ című

lis párt erdélyi ta-

Értesülését erősíteni

megjelent „Respon-

sok lapjában meg-

egy cikk s a cikkíró

ster egyik legjobb

vetkezeti, hogy az

szter 21.

vé-kormány

Painlevé-kormány

ült, hogy néhány

nytelen lesz beadni

ottság ma elvetette

hogy minden hu-

husz franknyi fej-

k elutasította a bi-

progresszív vagyón-

Szírliában

0.) A szíriai helyzet

zok újabb támadást

ranciák visszavertek.

lakosság tömegesen

parancsnokság újabb

ében

i portait.

Lloydexpress

stó

titó Cluj

gyár

Zsidóverés a sósmezői állomáson

As egyik utas kéztörést szenvedett. Kolozsváron insultáltak egy zsidó egyetemi hallgatót

(Cluj-Kolozsvár, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Cuza professzor és táborkara megígérte, hogy a Szamosvölgyi-turáné ideje alatt sehol semmilyen atrocitás nem lesz. És ott, ahol a romániai antiszemiták vezére megfordult, nem is történt rendbontás. A hangulat hatása alatt azonban mégis előfordultak zsidóverések. Vasárnap reggel a glodi (sósmezői) állomáson történt az egyik atrocitás. Az állomáson több zsidó utas tartózkodott, akik Nagylon-dára igyekeztek katonai szemlére. A vonat elindulása előtt megjelent Muresan Emil berek-szói pap fia és puskatussal rátámadt a zsidó utasokra és a vonat közönségének szemelattára agyba-főbe verte őket. Különösen súlyos sérü-

léseket szenvedett Sámuel Chezel sósmezői lakos, akinek a kavja tört el. Sámuel nem merette támadóját feljelenteni, mert a fiatslem-ber ráfuzott, ha kedves az élete, hallgasson. Más verekedésekből kifolyólag azonban már folyó eljárás Muresan ellen, aki a nyáron Bi-zusa fürdőben boxerrel verte össze a zsidó be-tegeket és emiatt a fürdőigazgatózág felje-lentette.

Tegnap este a kolozsvári egyetem kémiai intézetében volt zsidóverés. Az első évfolyamon ugyanis kémiai előadások. A sötétség leple alatt többen megtámadták egy előéves zsidó hallgatót és súlyosan in-sultálták.

Bomlik a magyar ellenzéki blokk

Budapest, november 10. Az ellenzéki blokk kebelében néhány nap óta rendkívül heves bomlási folyamat észlelhető. Tegnap tanácskozást tartottak, amelyen Vázsonyi Vilmos és Szi-lágyi képviselők a blokk további fentartása mellett foglaltak állást. Ezzel szemben Ruppert különösen jelentette, hogy a blokk fentartása, a mai összetételben, nem kívánatos. Ruppertnek különösen Rassay ellen van kifogása. A szociáldemokraták szintén a disszidensek csoportjához tartoznak és különösen azt vetik szemére a polgári pártoknak, hogy a költségvetési vitában megukra-hagytak őket.

Averescu katonai diktatúrát ajánlott a királynak

Kinos incidens a Vitéz Mihály-rend díszében

(Bucuresti-Bukarest, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban közöl-tük már, hogy Vasárnap este a Vitéz Mihály-rend lovagjai tiszteletére, mint minden esztendőben a háború óta, a király díszéjét adott. A díjén a hadsereg valamennyi előkelősége megjelent, köz-tük Averescu tábornok, aki pedig az utóbbi nyolc évben mindössze csak miniszterelnöksége idején vett részt egyszer a Vitéz Mihály-ünnepségen. Már ez a váratlan kivételtevés is sok találgatásra adott alkalmat, de még nagyobb lett a résztvevők meg-rökönyödése, amikor a tábornok, mint a rend leg-rangidősebb tagja, szóbeszár emelkedett és felkészön-tőjében többek között ezeket mondotta:

— A konszolidációt csak a béke fedezékéből lehet megteremteni. Ezt a békét úgy belülről, mint kívülről, a hadsereg reprezentálja. Azt hiszem a hadsereg tolmácsa vagyok, amikor kijelentem, hogy a közrend és konszolidáció iránti bármilyen igye-kezet nem támaszkodhat másra, csak a hadseregre.

A király válaszolt a tőzser, de finoman ki-tért az Averescu politikai természetű szavainak megválasztására elől és csak annyit mondott erre-vonatkozólag:

— Most ne beszéljünk komor dolgokról és ne gondoljunk egyébre, mint arra az öröme, hogy így együtt vagyunk.

Az ellenzéki lapok megszemélt következtetése-ket vonnak le ebből az incidensből. A „Cuvantul“ nyíltan megvádolja Averescut, hogy katonai dikta-túrát ajánlott a királynak. És ezt az állítást a lap alátámasztja a „Tera Noastra“ legutóbbi cikké-vel, amelyben Goga idézett cikke többek között így hangzik: „A catilina jelszavaktól nyugtalan világ majdnem észínterű orientációval úgy gondol a mi haderőnk apparátusára, mint a békés és egyen-súlyozott kormányzás kezésére. Sőt mi több! Ter-mészetes módon azt kutatják, hogy a számottevő egyéniségek közül ki az, aki bizalmat öbrest a hadsereg soraiban, mert látni akarják, ki tudja biz-tositani az eredményesség legtöbb kilitásával ál-lomgepezetők normális működését.“

A „Cuvantul“ még hozzáfűti, hogy a díszéjét meghívottjai kinos feszengéssel kérdeztették ömna-guktól, milyen jogcímen mondja magát Averescu a hadsereg tolmácsának, holott kilenc éve már nincs a hadsereg kötelékében.

Ussischkin Erdélybe jön

A Palesztina-munka legrégibb harcosa december közepén érkezik Romániába

(Cluj-Kolozsvár, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) M. Ussischkin, a Keren Kajemet direktóriumának elnöke, ma táviratot intézett az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséghez, mely-ben a bécsi világkongresszus során folytatott tárgyalások alapján közli, hogy Palesztinába visszatérőben december hó 11-én Erdélybe érkezik.

Erdély zsidósága már régóta várja Ussischkin erdélyi látogatását. A múlt évben ugyanis a zsidóságnak ez a nagy vezére a régi királysá-got és Bukovinát látogatta meg, technikai aka-dályok folytán azonban nem volt már meg annak lehetősége, hogy Erdélybe is eljőjön. Azonban már akkor ígéretet tett, hogy legkö-zelebbi európai útja alkalmából nem mulasztja el erdélyi látogatását.

Ussischkin a cionista mozgalom első gárdá-jából való, sőt munkássága tulajdonképen meg is előzte Herzl fellépését. Egyike volt ugyanis azoknak, akik a Choveve Zion mozgalom élén állottak. Amikor azután Herzl hívó szava el-hangzott, azonnal felismerte ennek jelentőségét és legelső között volt, akik a Choveve Ciont az általános cionistamozgalomhoz való lecsatlá-kozásra bírták.

A mozgalom első idejétől kezdve szakadat-lanul harcolt Palesztináért. Csakhamar

el is nevezték „kalapács“-nak, mert ő volt az, aki soha megalkuvást nem ismerve követelte a praktikus Palesztina-munka megvalósítását. Így került azután szembe az Uganda-kérdés-ben Herzlrel, aki végül is engedni volt kény-telen.

Ussischkin a békekonferencia során vezető szerepet vitt. Ő volt a zsidó delegáció hivata-los szóoka a békelegátusok előtt. Annak idején óriási meglepetést keltett, hogy Ussisch-kin hatalmas héber beszédben igazolta be a zsidó követelések jogosságát Palesztinára vo-natkozóan. Ez a héber beszéd egyik bizonyítéka volt a delegátusok előtt, hogy megindult a zsidóság regenerációja, mely régi kulturánk-nak is új életet adott a biblia nyelvének erejében.

Az agg Palesztina-harcos végül is olyan munkakört kapott, mely régi vágya és törek-vése volt. A Keren Kajemet Lőjiszráél direk-tóriumának elnöke lett. Az ő hatalmas ener-giáját és lángoló Palesztina-szeretétét most már teljes közvetlenséggel válthatta valósággra. A K. K. L. adamányok Ussischkin vezetése alatt megsokszorozódtak és a zsidó nép földállomá-nya elérte a negyedmillió dunamot.

Ussischkin látogatása az erdélyi zsidóság nagy, ünnepes eseménye lesz.

Friedemann dr. Temesváron beszámolt palesztinai útjáról

Tótisz Rezső teastélyt adott a vendégek tiszteletére

(Timisoara-Temesvár, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Adolf Friedemann, mint ismeretes, erdélyi turnéja után feleségével együtt Palesztinába utazott, hogy vizsontlássza azt a földet, amelyet még Herzl Tivadarral együtt járt be 23 évvel ezelőtt. Friedemannnak hajója november 4-én futott be a konstancai kikötőbe, ahonnan másnap Temesvárra utaztak, hogy eleget tegyenek egy régi meghívásnak.

Vasárnap délelőtt dr. Friedemann hatalmas előadásban számolt ne legfrissebb palesztinai im-presszióiról. Az előadást, amely a Belvárosi Hit-közösg dísztermében folyt le, óriási közönség hall-gatta végig. Többek között

megjelent a mitingen Gustav Haas követ-ségi tanácsos, Németország temesvári konzulja, valamint a bánági svábok par-lamenti képviselője, dr. Muth Gáspár bankigazgató,

akikre dr. Friedemann eleven erejű előadása a leg-jobb benyomást gyakorolta.

Friedemann dr. elmondotta, hogy négy hétig járta keresztül-kasul az épülő országot, látta az összes kolóniákat. Czur Salomban, az erdélyi zsidó-ság alakuló városában régi ismerősére akadott Freidel főmérnökben, aki a talajjavítási munkálatokat ve-zeti. Természetesen vannak még fogyatékoságok, amelyek az adott nehézségekből folynak, de a fejlődés bámulatos. Tel Aviv úgy hat, mintha ott egyebet sem csinálnának az emberek, csak építkez-nek. Nagyon fejlődik Jeruzsálem is. A héber egy-temnél például most épül a fizikai intézet, a ké-miai osztály pedig már annyira be van rendezve, hogy vetekedik a világ bármely hasonló intézmé-nyével. Külön kihangsúlyozta dr. Friedemann, hogy tapasztalatai szerint Palesztinában sehol meg nem szegik a szombatot és más tekintetben is csak elvétve hagy kívánni valót a vallási élet.

Az arab-zsidó viszony állandóan javul. A legcsekélyebb nyugtelenséget sem ta-pasztalta, még a sziriai határ mentén sem,

ahol pedig áthataloznak a felkelők és francia csa-patok herci Armája. Ugy ezen a téren, mint bár-mely más tekintetben Palesztina helyzete a leg-nagyobb reményekre jogosít.

A beszámolt a fényes közönség a legnagyobb tetszést fogadta.

Ez a Lloyd-klubban Tótisz Rezső gyárigaz-gató szakkörű teát adott Friedemannnak tiszteletére. Friedemann dr. ezalkalommal az ország gazdasági viszonyait ismertette és különböző kérdésekre adott felvilágosítást.

Hétfőn a zsidó liceum igazgatójának felkéré-sére dr. Friedemann újabb előadást tartott a zsidó ifjúságnak. Friedemannék tegnap este az Orient-ex-presszel hazautaztak Amszterdamba.

Egyébként dr. Friedemann, palesztinai tapasztalatait hosszabb cikksorozatban írta meg az Uj Kelet számára: A nagyérdemű cikksorozat közlését holnapi számunkban kezdjük meg.

Valódi persa-szőnyegek

Alkalmi vétel, olcsó árak. **Stern-berg**, Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferd.

Bőrhámlasztó

elmulasztja a tág bőrporsókat a benne ülő évtizedes mitesszerekkel együtt; eltünteti a pattanások nyomait, a leneseftölköt és a kisebb sebhelyeket (himlőhely); lecsedi a leg-rakacsabb szeplőt és májfoltot, a lángvörös rózsapattanást és a kékes borvirágot is. Csodás hatása bőrhámlasztó az „Orizol“. Kapható minden gyógyszerárban, drogueráriában. Fő-raktár: **Dr. Biró gyógyszerár, Cluj**

„DURA“
BATERIE

Megnyílt Erdély legmodernebb látszerüzlete!

Nagy választék szemüvegekben és orvosi műszerekben. Pollák Dani, Cluj, Str. Universitáti 1. (Egyetem-u.)

Az Uj Kelet Szerkesztői Felülszabályozás 240 Az Uj Kelet meg

— Ma

hallgatás A szenátus napirend tartottak. tanács felé alá. Manin nagyobb helyzetből zeti párt pedig a pa mazást kor pérti dissz podásra ju rációra vo vezére, Spe deklaráció

— V

Szövetség újító me Nemzeti S tisztsége, a halála óta tetlenségén mér régen hogy a me Az Erdélyi csoportja háromezer méltó, h összeg még leszó ülés vasánpra termébe, a tisztséget is ják a maro dendő dele élén dr. Markovits

— Jan nepségek azt az óha zendő ünne tartásuk me megbizva a

— To

gyar ker jelentik: V kedelmi B restben tar tatott Ta miniszterrel megkötésér tárgyalások

— M

összeírés talonitási k hadikárok megbízást. Nagy várda ságokat ala a károkat megtegyék kérvényeke hoz kell fe ban van, k megszervez

mesváron
al utjáról

a vendégek

ber 10. Az Uj
riedemann, mint
eségével együtt
észa azt a földet,
ütt járt be 23
november 4-én
ahonnan másnap
egyenek egy régi

emann hatalmas
palesztinai im-
a Belvárosi Hit-
si közönség hall-

Haas követ-
ág temesvári
i svábok par-
Muth Gáspár

őj előadása a leg-

hogy négy hétig
országot, látta az
az erdélyi zsidó-
sére akadt Freidel
munkálatokat ve-
fogytékosságok,
folynak, de a fej-
hat, mintha ott
erek, csak építkez-
is. A héber egyc-
kai intézet, a ké-
a be van rendezve,
a hasonló intézmé-
Friedemann, hogy
n sehol meg nem
kintetben is csak
llési élet.

ándóan javul.
ségöt sem ta-
tar mentén sem,
ők és francia csa-
a téren, mint bár-
a helyzete a leg-

örög a legnagyobb

sz Rezső gyárigaz-
mannak tiszteletére.
z ország gazdasági
z kérdésekre adott

atóságának felkéré-
dást tartott a zsidó
p este az Orient-ex-
damba.

pa'esztinai tapasz-
a írta meg az Uj
kérdégu cikksorozat
zadjuk meg.

zónyegek
rak. **Stern-**
Bul. Reg. Ferd.

usokat a benne ülő
együt; eltünteti a
lenesefoltokat és a
shely); lezsedt a leg
ajfoltot, a lángvörös
s borvirágot is. Csó-
az „Orizoi”. Kapható
drogueriában. Fő-
gyyszertár, Cluj

A
RIE

te /
(Egyetem-u.)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó
ság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre
240 lei, félévre 460 lei, egész évre 800 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda
5686.
Marchesvan 25.
1925. nov. 11.

Maniu meg van elégedve királyi ki-
hallgatása eredményével. Bukarestből jelentik:
A szenátus ma kellett volna ülést tartson, de nem volt
napirend megállapítva és így érdemleges ülést nem
tartottak. A kamara holnap a legfőbb közigazgatási
tanács felállításáról szóló javaslatot veszi tárgyalás
alá. Maniu Gyula tegnapi kihallgatása után a leg-
nagyobb meglepéssel nyilatkozik a politikai
helyzetéről. Politikai körök biztosra veszik a nem-
zeti párt kormányrajutását, vagy egyedül, vagy
pedig a parasztpárttal együttesen kap meghatal-
mazást kormányalkításra. A nemzeti- és parasztp-
árti disszidensek hosszú tárgyalás után megála-
podásra jutottak a néppárttal a politikai kollabo-
rációra vonatkozólag. A parasztpárti disszidensek
vezére, Spanisteanu csütörtökön a kamarában egy
deklaráció keretében bejelenti ezt a megállapodást.

Vasárnap lesz a Zsidó Nemzeti
Szövetség nagyváradi csoportjának tisz-
újító meetingje. Nagyváradról jelentik: A Zsidó
Nemzeti Szövetség nagyváradi csoportjának elnöki
tisztsége, az első elnök dr. Friedländer Sámuel
halála óta betöltetlenül áll. E vezető pozíció betöl-
tetlenségének hiányát ez a lelkes helyi csoport
már régen érzi s elérkezettnek látja az időt arra,
hogy a megüresedett elnöki széket újra betöltse.
Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi
csoportja palacsintai földvásárlásokra már eddig
háromszázszor lejtél többet gyűjtött össze s re-
mélhető, hogy megfelelő vezetők mellett ez az
összeg még nagyban növekedni fog. Az elnökvá-
lasztó ülést a Szövetség vezetősége e hó 15-ére,
vasárnapra hívta össze a nagyváradi Apolló-színház
termébe, amelynek keretében még több más vezető
tisztséget is be fognak tölteni, azonkívül megválaszt-
ják a marosvásárhelyi cionista konferenciára kikül-
dendő delegátusokat. Az újjászülő helyimozgalom
élén dr. Bárdos Imre, dr. Váradi Ödön, dr.
Markovits Ignác és Leitner-Lukács Zoltán áll.

Január 7-én lesznek a Bratianu-ün-
nepségek. Bukarestből jelentik: Bratianu Ionel
azt az óhaját fejezte ki, hogy a tiszteletére rendez-
endő ünnepeket január 7-én, Sft. Ioan-napján
tartásák meg. Duca és Merzescu miniszterek vannak
megbizva az ünnepség előkészítésével.

További tárgyalások a román-ma-
gyar kereskedelmi szerződésről. Bukarestből
jelentik: Weisz Fülöp dr., a Pesti Magyar Keres-
kedelmi Bank vezérigazgatója, aki jelenleg Buka-
restben tartózkodik, ma délelőtt megbeszélést foly-
tatott Tancred Constantinescu kereskedelemügyi
miniszterrel a magyar-román kereskedelmi szerződés
megkötésére vonatkozólag nemrégén megkezdett
tárgyalásokkal kapcsolatban.

Megkezdik az erdélyi hadikárok
összeírását. Bukarestből jelentik: A hadi kár-
talanítási bizottság határozata értelmében az erdélyi
hadikárok összeírására Iliescu bizottsági tag kapott
megbízást. Az ő intézkedésére Marosvásárhelyen,
Nagyváradon, Temesváron és Kolozsváron bizott-
ságokat alakítottak, melyeknek az a feladatuk, hogy
a károkat bejelentő kérvényeket tanulmányozzák és
megtegyék előterjesztéseiket. Az erdélyi és bánati
kérvényeket azután a kolozsvári központi bizottság-
hoz kell felterjeszteni. Iliescu jelenleg Cserno-
vizban van, hogy a bukoviói összeírást hasonlóan
megszervezze.

**Megzavarták a bukaresti Nemzeti Színház
tegnapesti előadását**

Egy hatvan főből álló diákcsoport tüntetett A. D. Herz drámáiról ellen

(Bucuresti-Bukarest, november 10. Az Uj
Kelet tudósítójától.) A román szimpadi irodalom
egyik legnépszerűbb képviselőjét A. D. Herzet, a
románok Molnár Ferencjét, az „Adeverul” és a
„Dimineata” színházi rovatvezetőjét súlyos inzultus
érte. Tegnap este mutatták be a Nemzeti Színház-
ban „Aripi Franta” című darabját. Tegnap már a
kora esti órákban röpiratok jelentek meg az utcá-
kon, melyek arra hívták fel a publikumot, hogy
bojkottálja az előadást és lehetőleg akadályozza
meg a darabnak színrekerülését. Ezek a manifesz-
tumok ismertették Herznek a német megszállás
ideje alatt kifejtett tevékenységét.

Az előadás a rendes időben kezdődött meg. Az
előzmények után a rendőrség megfelelő karhatal-
mat rendelt ki a rend fenntartására. A második
felvonás alatt az egyik jelenetnél egyszerre csak
az erkélyen óriási lázma tört ki. Nagy izgalom

támadt, az erkélyről lerohantak a földszintre, úgy
hogy a színpadon kénytelenek voltak a jelenetet
félbeszakítani és a függönyt leereszteni. A lámpa
felgyújtásakor azonban még nagyobb lett a zavar.
A nézők két táborra szakadtak és egymás ellen
vélelőleges ökölharcot indítottak. A rendőrség több-
szöri figyelmeztetés ellenére sem szünt meg a zaj,
mire a karhatalom közbelépett. Mintegy hatvan
fiatalembert letartóztattak és bekísérték a rend-
őrségre. Egy órási szünet után az előadást foly-
tatták. A rendőrségre vitt diákokat később szaba-
don engedték. Feltűnő az „Universul” állásfoga-
lása az incidensenel kapcsolatban. A lap a követ-
kezőket írja: „Az árulókat le kell vetkőztetni bő-
rükig.” A többi lapok azonban elítélik a tüntetést
és a szimpadi művészet szabadsága mellett szál-
nak síkra.

Jugoszláviában betiltották a naza-
rénus és adventista felekezetek működé-
sét. Belgrádból jelentik: A vallásügyi miniszter
csütörtökön rendeletet bocsátott ki, amellyel az
összes nazarénus és adventista vallásfelekezetek
működését betiltja. A rendelet utasítja az ország
rendőrhatalóságait, hogy ezeknek a vallásfelekezetek-
nek helyiségeit zárják és pecsételjék le, kiadott
írataikat kobozzák el és az esetleg felbukkanó hit-
térítőket tartóztassák le és adják át a hatóságok-
nak büntetendő eljárás megindítása végett. A ren-
delet kibocsátását a vallásügyi minisztérium azzal
indokolja, hogy az utóbbi időben aggasztó módon
szaporodtak el a különféle szekták, melyek az ál-
lami rendre nézve kéros tanokat hirdetnek. A
Vajdaság és a Szerémség birtékelével, ahol ezek a
vallásfelekezetek már jelentősen hódítottak, ujab-
ban az ország egész területén, a szerbiai Aranyelo-
vac és Obrenovac vidéken is alakultak nazarénus
és adventista szekták, amelyek oly irányban be-
folyásolták tagjait, hogy tagadják meg a katonai
szolgálatot és ne tegyék le a katonai esküt. A
vallásügyi miniszter rendeletét megküldték az or-
szág összes hatóságainak.

Eljegyzés. Gottesmann Helénkét Kis-
Sikárlórlól eljegyezte Wider Jenő Baia-Sprie. (Min-
den külön értesítés helyett.)

Brecher Béla Sangeorgiuul Bai, a Fratii Brecher
cég beltegya eljegyezte Márján Jeanette-t Fundul-
Moldovei (Bucovina). (Minden külön értesítés helyett.)

Ostrom egy regálti prefektura ellen.
Bukarestből jelentik: Campulung megyében, Ciu-
mesti városkában, a lakosság régen elégedetlen a
város vezetőségével. Tegnap az elégedetlenség tető-
fokra hágott és a paraszok a városháza ellen
ostromot indítottak, ablakait betörték, a butorokat
összezuztak, azután pedig a primárt és a tanácsost
súlyosan megverték. Megindították a vizsgálatot.

Letartóztattak egy törzstisztet, aki
megakartá vesztegettetni magát. Bukarestből
jelentik: Kisenovben személységi vesztegetési ügy
foglalkoztatja a közvéleményt. A hadügyminiszte-
riumhoz már régebben érkeztek jelentések, hogy a
kisenovi hadtest élélményi hivatalában nagyarányu
viszérélések történnek. Többesöri feljelentésre a
minisztérium egy megasranu tisztet delegált a
vizsgálat megejtésére. A megasranu tiszt tegnap
megérkezett Kisenovbe és a Continental-szállóban
szállt meg. Látogatást tett az élélményi hivatalba
s annak vezetőjét, Capon őrnagyot szobájába hívta.
Capon látogatás alkalmával a delegált törzstiszt
azt az ajánlatot tette Caponnak, hogy adjon neki
150.000 leit s ekkor eláll a vizsgálatról. Capon
látszólag belement a dologba, de jelentést tett azon-
nal felettes hatóságának. Intézkedést tettek, hogy
Capon a jelzett időben adjon át 150 darab ezres-
bankjegyet, melynek szárait felírták. Két civilbe
öltözött királyi hadbiztos várekozott a szálloda előtt
s amikor Capon a szállóból lejött, a hadbiztosok
meglelték a delegált törzstisztet a bankjegyeket.
Dobrovici királyi hadbiztos azonnal letartóztatottnak
nyilvánította a törzstisztet és átadta a hadbiztos-
ságnak. A vesztegetési ügy nagy foglalkoztatást
szabott ki a bíróságnak. A letartóztatott törzstiszt
névét egyelőre nem hozzák nyilvánosságra.

Hírek a diákszervezetek feloszlata-
sáról. Bukarestből jelentik: Katonai körökből
származó jelentések szerint a veterán utasításra
az összes diákszervezeteket feloszlatták. Más forrás
szerint viszont nincs szó ilyen intézkedésekről, sőt
még a Független Diákok Szövetségét sem ozlat-
ták fel, csupán annak hivatalos orgánumát a Viata
Universitatat szüntették be ideiglenesen.

Uj optikai üzlet Kolozvárt. Pollák Dani,
a Haggibbor sportegyesület ismert hátvédje a na-
pokban nyitotta meg optikai üzletét Egyetem-utca
1. szám alatt. Az új üzlet teljesen modernül, euro-
pai nyívn és izlésesen van berendezve és felszere-
lése kielégíti a legkényesebb kívánalmakat is. Azon-
kívül, hogy mindenféle látcsövek, keretek, nagytők
és tokok a legújabbesbb kivitelben kaphatók; szerz-
fokolókat, szoba- és orvosi hőmérőket stb. árusít.
Az új üzlet különös érdekessége az az új típusu
modern üvegsziszoló gép, amelyet bárki használhat
egyszerű házi kezelésben.

Elloptak egy régi bolgár pénzgyű-
teményt. Szófiából jelentik: Az ottani muzeumból
a napokban ellopták a régi pénzek kollekciját,
melyek értéke ötvenmillió leva. A kollekcio 161
darabból állt. Erőteljes nyomozás indult meg, mely-
nek során a Várna felé menő vonaton letartóztattak
egy utast, akinél több darabot megkaptak a kollek-
cióból. Vallomása alapján Szófiában is több letar-
tott utast foganatosítottak.

Letartóztattak 12 munkást Nagy-
bányán. Nagybányáról jelentik: Tegnapról-mára
virradó éjjel az itteni sziguranca letartóztatott tizen-
két munkásvezetőt, akiket kommunista összecskü-
véssel vádolnak. A letartóztatottakkal azzal hivat-
kolták megukra a sziguranca figyelmét, hogy vasárnap,
az ország szovjet proklamálásának nyolcadik é for-
dulója napján kommunista manifesztumokat osztot-
tak szét a lakosság között.

Elkészült az új bélyegilletékekről
szóló törvényjavaslat. Az új bélyegilletékekről
szóló törvényjavaslat elkészült. A kiküldött speci-
ális bizottság befejezte munkálatait s így december
végén a javaslat parlament elé kerül.

Bérmozgalom a nagybányai butor-
gyárban. Nagybányai tudósítók jelenti: A nagy-
bányai Rákóczy-féle hajlított-butorgyárban, amely
főleg a Balkán számára dolgozik, bérmozgalom in-
dult meg. Még november harmadikán történt
ugyanis, hogy a famunkások helyicsoportjának ala-
kuló gyűlésén Szabad Károly elnök rámutatott a
nagybányai famunkások fizetésének rendezetlenség-
gére, különösen a butorgyárban, amellyel pedig
szabályszerű szerződésük van. A gyűlés határozata
szerint a munkások kollektive felszólították a gyár
igazgatóságát, hogy a bérfizetési viszonyokat hala-
déktalanul rendezze.

Ha művészi kívánságod van, van vagy rész-
butort, zongorát
akar venni, ne marosvásárhelyre és tekintse
számláját az utat Székely és Réti
SZÉKELY és RÉTI
KÖZLEKESZŐ BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék,
számlások tanácsokéteketeteket legoicsóbban itt szerzedtek be

Gyözdön meg hogy ajón-
dékártyákat arany, ezüst és
brilliansarukban legoicsóbb-
ban nálam szerzedheted be.

F. Markovits, Cluj Arany
Wesselényi M.-u. No 20.

ezüst és brilli-
áns tárgyakban
a legkényesebb igényeket is ki-
elégítő nagy választék.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan építhetünk olcsón kislakásokat

(Cluj-Kolozsvár, november 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az alakulóban lévő kislakásokat építő szövetkezet, melynek mozgótagja az egyik román biztosító intézet, ismét azt a négy év óta nyugvó problémát próbálja megoldani, hogyan lehetne a tisztviselőket és a kis embereket olcsó és jó lakáshoz juttatni és tárgyalásai folyamán ugyanazokkal a nehézségekkel és akadályokkal kell megküzdjön, mint négy év alatt annyiszor. Ugyanazok a fel-fokozott és négy év szomorú tapasztalatai alapján nem redukált igények, ugyanaz a pénztelenség s ugyanaz a lakástalanság. Még csak meghiusult kísérletekre sem tudunk rámutatni, hogy abból okulva, lehessen a helyes megoldást megtalálni.

A német kislakásépítő mozgalmak, melyek már a háború előtt jelentős munka tekinthettek vissza, közvetlenül a forradalom után munkához láttak és építkeztek olyan eszközökkel és anyagokkal, melyek a legkönnyebben és legolcsóbban állottak rendelkezésre. Az agyagházak — melyek két deszka között döngött agyágrétegéből készültek — München elővárosában egész utcákat képeztek, a tisztviselők és munkások százainak nyújtanak szép, kényelmes modern hajlékot. Ezek a házak a legolcsóbb eszközökkel — sokszor az épített és családtagjainak személyes közreműködése mellett épültek s mert kevésbe kerültek, a szerény vagyoni viszonyok között levőknek is hozzáférhetőek voltak. Természetes, hogy valamelyes kicsi lefokozást az igényeknek — németországi értelemben — feltételezte az agyagházzal való megelégedés, de nagy eredménye volt, hogy megindult a lakásépítés s éppen azok kezdtek meg, kiknek a legkevesebb eszköz állott rendelkezésére. Jó volt átmenetnek is, egy erőteljesebb építési mozgalomhoz s az igényeknek kiegyenúlyozásához.

Nálunk ez az átmenet hiányzik s úgy vélem, hogy az eddigi — elég számos — akció siker-telenségét csak az átmenet hiányának lehet feltudni. Az 5 éves munka visszatekintő rekvirálás csak fokozta a lakás iránt támasztott igényeket s az, aki rossz lakásviszonyok között élt is, változásnak csak a legjobbat akarja. Minden kalkuláció alapja szolid anyagból épített modern uri lakás, a legmodernebb komforttal, melyet építővállalat épít fel s kulcsig készen ad át az építetőnek. A lakás-építés ilyen módon való megoldása már a háború előtt is luxus volt s luxus annál inkább ma, a mai szociális viszonyok között.

Hiszen tudjuk, hogy az utóbbi években számtalan olyan építési pótanyag lett bevezetve, mely a téglalapításnál jóval olcsóbb, épp olyan tartós s külsőleg épp olyan tetszetős lakásokat ad. Az épületek elrendezésében is a drága, de kényelmes, régi elrendezés helyett a mansard kiképzésű elrendezések hódítanak tért, ezzel építkeznek nyugaton is. Ezek mind olcsóbbá teszik az építkezést. S ha Németország vissza tudott térni 1919—20-ban az agyagházakhoz — tiszta agyagból, vagy fával kombinálva — úgy annál inkább meglehetne ezt tenni itt, hol a fa és a munkabér is lényegesen olcsóbb.

Egy kétszoba, előszoba, konyha, kamrából álló lakást ezen építési móddal ca. 200 000 lejből fel lehet építeni és megfelelő gondos karbantartás mel-

lett az épület élettartama nem kisebb, mint egy téglaházé. Ajtói, ablakai természetesen egyszerű normál ajtók és ablakok, padlója deszka, hálószobája a mansardon van, belső lépcsője fa, de egy szerény polgári család — hiszen a tisztviselő mindig az — igényeit kielégíti. Hasonló arányú költséggel lehet 3—4 szobás lakást felépíteni.

Ha ilyen rendszerű házak építését megkezdendék abból kettős haszon származna. Nemcsak lakáshoz jutna a ma rekvirált lakásokban tengődő tisztviselők jórésze, hanem az a begubózott tőke, mely ma nem akar építésbe pénzt fektetni, rájönne, hogy olcsóbb eszközökkel is lehet építkezni s tőkét jól gyümölcsösztetni, építeni ilyen házakat bérbeadás céljából s egyszerre olyan lüktetés indulna meg, mely az összes iparágak foglalkoztatását eredményezné. És eredményezne egy bizonyos mérvű kiválasztódást a lakásokban oly értelemben, hogy a most kisebb igényű családok által elfoglalt lakások felszabadulnának s a kereslet és kínálat törvényén fogva azoknak jutnának, kik azt megfizetni képesek.

Összegezve az elmondottakat leszögezhetjük: A lakásépítő akciók csak akkor vezethetnek sikerre, ha előbb a legkisebb igényű osztályok kielégítését eszközölik. Ez kell képezze az átmenetet az akció általánosításához. Egészséges irányzatot pedig ez az akció csak akkor fog venni, ha a kereseti viszonyok tekintetében a tisztviselőkkel egyenrangú munkásság is valamely formában részt vesz az akcióban.

Dr. F.
Lemond a vasut új igazgatósága?
 Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter és a CFR vezérigazgatósága között fennálló konfliktus a pénzügyminiszter győzelmével véget ért. A CFR költségvetését ennek alapján heterjesztették a kamara költségvetési bizottsága elé. Jól informált körök szerint emiatt a vasut új igazgatósága en bloc beadja lemondását.

A piaci árusok közgyűlése. A Sfatul Negutoreac kolozsvári tagozatának piaci árusok szakosztálya vasárnap délelőtt tartotta meg közgyűlését Pop Valér elnöke mellett. Tuffli Richárd, a Sfatul elnöke, Boncz Ferenc, Mayer Mihály, és Reiner Arnold ismertették a piaci árusok sérelmeit, valamint a piacér áthelyezéséből származható hátrányokat. A tisztújító választások során megválasztották a tizenöt választmányi tagot, amely a közgyűlés lezajlása után megtartotta első ülését. A választmány a szakosztály elnökéül Mayer Mihályt választotta, alelnöknek Reiner Arnoldot és Pop Valért, titkárnak Duban Vazult, Tuffli Richárdot a szakosztály diszelnökéül választották, míg Mayer Mihályt a Sfatul központi választmányába kooptálták.

Közel kétfélmillárd lej adót vételeztek be az idén Temesvárt. Temesvárról jelentik: A temesvári pénzügyigazgatóság körzetében ebben az évben eddig 1 milliárd 962 millió lej vételeztek be adófizetések címén. Tavaly ugyanannyi idő alatt 962 millió lej adót fizettek be. Az adóhátralékok összege most mindössze 2 millió 300 000 lej tesz ki, de ez is az 1923—24 évi adókból maradt feun.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég jelentése). A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt: 2705 darab. Ebből romániai áru 698 darab. Az árak változatlanok. Elsőrendű áru 170—190, másodrendű 135—165 schilling.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
 Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

TŐZSDE

November 10-én

A lej: Zürichben 245 00, Párisban 11.90, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac szilárd, rendkívül élénk keresettel és kevés áruval. A délután folyamán kevés tülekedés. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.10—30.16, Prága 6.32—6.36, Budapest 330—332, Páris 8.45—8.46, Zürich 41.20—41.30, Newyork 212.00—213.10, London 1034—1037, Milánó 8.45—8.50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.50, Amsterdam 208.75, Newyork 519.00, London 2514.80, Páris 2065.00, Milánó 2067.00, Prága 1537.50, Budapest 72.70, Belgrád 920.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 86.00, Bécs 73.15.

Bukarest. Devizák: Páris 8.50, Berlin —, London 1033, Newyork 212.75, Milánó 8.48, Zürich 41.00, Bécs 30.30, Prága 6.30, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 50.00, leva 1.51, török lira 122, font sterling 1025, francia frank 8.75, svájci frank 40.00, olasz lira 8.50, drachma 2.85, dinár 370, dollár 211.50, lengyel forint 33.00, osztrák schilling 29.50, magyar korona 29.00, cseh korona 6.25, belga frank 9.30, holland forint —.

SPORT

Uj szövetség — régi program

Miért ejtették el dr. Luciant. Bizalmatlanság az új szövetséggel szemben. A Stanciu-ügy hullámai

A kolozsvári sportélet horizontján csak nem akarnak feltűnni egy eredményesebb és tisztább korszak eljövételét és a kolozsvári sportélet fejlődését, vagy legalább a régi-piedesztálra emelkedését biztosítani látszó jelek. Az elmúlt hetek folyamán megirta az Uj Kelet, hogy a KMTE—Husos ügygel kapcsolatosan a szövetség lemondása folytán keletkezett válság megoldását egy dr. Lucian, az erdélyi szocialista szervezet titkára elnökletével megalakítandó futballszakosztály fogja megkísérelni. Megirtuk azt is, hogy Lucian dr. egy tervezetet dolgozott ki, amely valóban alkalmasnak látszott arra, hogy a vidék elhanyagolt sportját az eddignél hathatósabb mértékben elősegítse és a kolozsvári sport berkeiben alapos rendet teremtsen. Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy a puritán-gondolkodású és mentalitású Lucian dr. személyét eljuttatták és a vezetést egy, az előző labdarugószakosztály elnökének vezetése mellett megalakított Subcomisiára bízták, amely bizonyára a tőle telhető jóindulattal, de összeállítás után még az eddigiek-nél tapasztaltnál is kevesebb hozzáértéssel fogja a kolozsvári futballsport ügyeit vezetni.

Igy azután nem feltűnő az a szimptoma sem, hogy vidéki sportlapok sorozatos támadásokban rúszitják a kolozsvári vezetést. Legutóbb az általunk is ismerttetett Stanciu ügy adott alkalmat temesvári és bukaresti sportorgánumnoknak, hogy egyik kolozsvári egyet ellen éles támadásokat intézzen. A Gazeta Sporturilor szerint a Banatul, a most a Victoriában szereplő Stanciu anyagegyesülete memorandummal fordul a Comitetul Centralhoz és magához Öfensége Károly trónörököséhez. Az ügygel kapcsolatban a megvádolt egyesület futballszakosztályának elnöke nyilatkozatot adott egyik helyi sportlapban, amelyben kijelenti, hogy a játékosakviráló funkcionáriusa nem az egyet nevében járt el, tehát az ügy ódiámát Burada Ioan egyesületi funkcionáriusra hárítja. Pont.

Egy tizenegyes építőgusa. Jakobi Ernő szövetségi bíró az alábbiak közzétételére kért fel bennünket:

A KKASE—Victoria mérkőzésről írott beszámolójában a „Sport” című szaklap a „súlyos bírói

Csak a legfinomabb

szövetéselyemből

készült toiettek lehetnek elegánsak. Naponta ékeznek a taktarra a szobncl-szabb

divatkermék

„Au Printemps”

divatruházba. (Ezelőtt Missir), Cluj, Str. Memorandului 11.

tévedés megf
 alccimel kritik
 megített tizene
 birói ténykedés
 „homlokegyene
 bályekkel. M
 Testülete fogja
 sége, vagy hel
 magam részér
 közvélemény f
 Az odíózus tiz
 a védő Kriesho
 Ezután jelt ad
 Mialatt István
 dára, Krieshof
 Mielőtt tehát
 sipszóval jelez
 szabálysértést
 azonban a hál
 rugatása pillan
 gólt nem adh
 tizenegyes rug
 hogy a sipszó
 zott el, az ité
 ségéhez szó se
 hivatott magá

Bíró An
 igen szimpáti
 folyamán Bécs
 vetette alá u
 és Bíró hétfő
 rencsés felgy
 mint Kolozsv
 egyaránt nagy
 tak szerecssek

IZ
 nagy

Nagy vál
 min den
 szórmeál

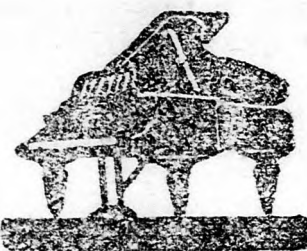
dolálódjon
 francia di
 vagy ur t
 Kolozsvár
 Vénus dro
 Demeter
 ahol nem

tévedés megfosztotta a Victoriát a győzelemtől" alcímmel kritikát gyakorolt egy, a KKASE ellen megítélt tizenegyes végrehajtásával kapcsolatosan bírói ténykedése miatt. Azt írja, hogy ítélezése "homlokegyenest ellenkezett" a vonatkozó szabályokkal. Mint legilletékesebb fórum a Bírák Testülete fogja a döntő szót ítélezésem helyesége, vagy helytelensége fölött kimondani, én a magam részéről csak a következőket szeretném a közvélemény felvilágosítása céljából megjegyezni: Az odúzus tizenegyes rugatása előtt figyelmeztettem a védő Krieshoffer I-t, hogy maradjon a kapuvonalon. Ezután jelt adtam a büntetőrugás végrehajtására. Mialatt Istvánffy II. nagy rőssel startolt a labdára, Krieshoffer I. három lépésre elhagyja kapuját. Mielőtt tehát Istvánffy a labdát érinthette volna, sipzóval jeleztem a Krieshoffer részéről elkövetett szabálysértést — a lendületben lévő Istvánffy azonban a bálóba továbbította a labdát. Mivel elrugatása pillanatában a labda játékon kívül volt, gólt nem adhattam, hanem megisméltettem a tizenegyes rugást. Lehet tehát afölött vitatkozni, hogy a sipzó az elrugás előtt, vagy utána hangzott el, az ítélet jóhiszeműségéhez és szabályszerűségéhez szó sem férhet. Ezt különben az AAFAR hivatott megállapítani.

Bíró Andort megoperálták. A Haggibbor igen szimpátiikus, ügyszerető alelnöke a mult hét folyamán Bécsben meglehetősen nehéz operációnak vetette alá magát. Az operáció kitűnően sikerült és Bíró hétfőn visszaérkezett Kolozsvárra. A szerezés felgyógyulás alkalmából egy egyesülete, mint Kolozsvár kereskedőtársadalma — ahol Bíró egyaránt nagy népszerűségnek örvend — elhalmozták szerezéseikívánataikkal.

Külföldi sporthírek.

Budapest. Braun Csibi, az MTK híres jobbszélsője hosszú lábajából felgyógyult és egy szombaton megtartott barátságos mérkőzésen ismét magára öltötte egyesülete dreszét. A debütálásán sikerült és Csibi a közeljövőben elfoglalja helyét a csapatban. — Bécs. Hakoah—Floridsdorf 2:2 (1:0). A Hakoah válogatott játékosai nélkül játszott. Góljait Schwartz és Eisenhoffer lőtték.

Telefon 419

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb zongora raktára Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Nagy választék min denféle szőrmeáruban!	Bundák 9500 leitől	Nagy választék mindenféle szőrmeáruban
	Sport-bundák 3500 eitől	
	Gyermek-bundák 1150 leitől	

Kimutatás

A La Garconne féle rövid női frizúrahoz „La Garconne”-féle oncoláló fésű szükséges. Épp oly jól lehet használni hosszú- és rövidhajú nőknek, mint férfiaknak és gyermekeknek egyaránt. Arra szoktatja a haját, hogy természetesen ondolódjon. Tartós, szilárd és elegáns. Legajáték Francia divat. Nem hiányozhat egy elegáns hölgy vagy ur toilettaszatlaról sem. Darabja 120 lei. Kolozsváron kaphatók: Rózsa, Viorél, D'Or és Vénus drogériákban, valamint dr. Nagy és Conel Demeter gyógyszerárjaiban. Azon városokban, ahol nem árulják, kívánságra megküldi a „Reductor” Cluj (Fach 208)

a Marpa Lenefes (Kórházi betegekét élelmező) egyesületnek 1925 évi október havi működéséről. Kiosztott 1012 ebéd, 168 liter tej, 14 liter bor. 1012 ebéd értéke (á 50.—) 50.600 — lej. **Bevételek:** Tagdíjakból 170.40 lej. Betegek hozzájárulása 1655 lej. Templomi és egyéb hozzájárulások 7140 lej. Ebédek megváltása 166 lej. Adományok 756 lej. Tartalékalapból e havi többletkiadás) — lej. Összesen 77.357 lej. — **Kiadások:** Ételherdésért 5082 lej. Igazgatási költségek 2600 lej. Jutalékokra 3704. Konyhai kiadások és főzés 4353 lej. Tejszámla városi betegeknek (108 liter) 1000 lej. Segélyek városi betegeknek 6693 lej. Kiosztott ebédek értéke 50.600 lej. Egyenleg 3325 lej. — Összesen 77357 lej. — **Mózes Elek** titkár. **Neumann Mór**né elnök.

A Tordai Sörgyár Rt. különleges gyártmánya, a

Lux-sör

a létező legjobb sörkülönlegesség, forgalomba került és minden jobb helyiségben kapható.

Telefon 4-79 Telefon

SZABÓ JENŐ

női divalkülönlegességek nagyáruházába Cluj

Francia selymek délutáni és estélyi ruhákra

Bordürös és sima lamék, creppek.

Angol szövetek

Costüm- és kabátanyagok sima és melirozott színekben

Bársonyok és velouchiffonok a legdivatosabb pasztellszínekben

raktárraérkeztek

Butorszövet és selyembrocátok, függönyök óriási választékban.

Telefon 4-79 Telefon

ez Fiai
on felhaj-
áru 698
áru 170—

cég

rsksyöhne
sky József
yek címe
markthalle.

.90, Buda-

élénk ke-
mán kevés
36, Buda-
ch 41:20—
on 1034—

Amszterdam
4 80, Páris
7:50, Buda-
245:00—

50, Berlin
75, Milanó
rága 6:30,

790, német
122, font
svájci frank
2:85, dinár
00, osztrák
cseh korona

ogram

Imatanság
tanciu-ügy

csak nem
és tisztább
ortélet fejlő-
emelkedését
ek folyamán
Husos ügy-
dása folytán
Lucian, az
kletével meg-
megkísérelni.
gy tervezetet
nak látszott
at az eddigi-
és a kolozs-
mtsen. Ezek-
y a puritán-
dr. személyét
6 labdarugó-
megalakított
a töle telhető
az eddigiek-
észel fogja a

imptoma sem,
támadásokban
gutóbb az ál-
dott alkalmat
oknak, hogy
madásokat in-
a Banatul, a
anyaegyesü-
tetul Cantral-
trónörökshöz.
olt egyesület
kozatot adott
jelent, hogy
az egylet ne-
Burada Ioan
t.

Jakobi Ernő
telére kért fel

írott beszá-
„sulyos bírói

